

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 พร้อมแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ครอบคลุมการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอนำเสนอการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนโดยมีรายละเอียดของขอบเขตในการวิจัย การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร มีทั้งสิ้น 390 คน ประกอบด้วย

1.1.1 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 จำนวน รวมทั้งสิ้น 171 คน จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 19 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา 19 คน สาขาวิชาภาษาไทย 27 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 24 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา 25 คน และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 57 คน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.1.2 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 171 คน จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 19 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา 19 คน สาขาวิชาภาษาไทย 27 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 24 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา 25 คน และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 57 คน

1.1.3 อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 48 คน จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 4 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา 6 คน สาขาวิชาภาษาไทย 9 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 12 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา 9 คน และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 8 คน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ขนาดกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนรวมทั้งสิ้น 215 คน ประกอบด้วย

1.2.1 นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 96 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Satisfied random sampling) จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 9 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา 13 คน สาขาวิชาภาษาไทย 9 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา 14 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 21 คน และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 30 คน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1.2.2 ครูพี่เลี้ยง จำนวน 96 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Satisfied random sampling) จำแนกตามสาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 14 คน สาขาวิชาการประถมศึกษา 12 คน สาขาวิชาภาษาไทย 13 คน สาขาวิชาสังคมศึกษา 28 คน สาขาวิชาภาษาอังกฤษ 13 คน และสาขาวิชาการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ 16 คน

1.2.3 อาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 23 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- 1) เป็นอาจารย์นิเทศก์ประจำสาขาวิชา
- 2) เป็นอาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.3 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.4 การยืนยันแนวทาง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ข)

2. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สภาพปัจจุบันและความต้องการที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21 ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

2.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาของการวิจัย ตั้งแต่ ตุลาคม 2561- กันยายน 2562

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

3.2 แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในศตวรรษที่ 21

4. การพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน และการวัดและประเมินผล ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกประเด็นเกี่ยวกับการประเมิน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการ (Check List) รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หน่วยฝึกประสบการณ์ สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะ จำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น สภาพความต้องการและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ ทักษะ จำนวน 3 ข้อ และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านบริบทของการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 ข้อ ด้านหลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย จำนวน 5 ข้อ

2) นำแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมิน พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยมีข้อเสนอแนะเล็กน้อยด้านภาษาและการเรียงลำดับข้อ

3) เสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (รหัสโครงการ REC: 62.0301-010-0669) เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2562 ตามหมายเลขใบรับรอง COE 62.0624-007 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2562

4) นำแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) (ณัฐภรณ์ หลาวทอง,

2561) ของเครื่องมือทั้งรายข้อและทั้งฉบับ ก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.949

5) กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรู

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ โดยคณะผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากหน่วยฝึกประสบการณ์ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุญาตหมายกำหนดเวลา และสถานที่

2) จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ในศตวรรษที่ 21

3) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ในศตวรรษที่ 21

6. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ด้วยการใช้อยู่สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เกณฑ์การประเมิน

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านนั้นๆ อยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านนั้นๆ อยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านนั้นๆ อยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านนั้นๆ อยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักศึกษาในด้านนั้นๆ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ใน ศตวรรษที่ 21

การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการวิเคราะห์ แบบสอบถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะจาก กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ นำมาจัดทำเป็น ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย นักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหาร และศิษย์เก่า จำนวน 10 คน เพื่อสรุป และตรวจสอบ แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 พร้อมการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณนำเสนอในรูปของตาราง ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การเผยแพร่รายงานวิจัยโดยการลงบทความ และการบูรณาการในการเรียนรู้เป็น สำคัญ